

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13
 בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

התובעת - ת. ס.

ע"י ב"כ עוה"ד עוזי הדר

נגד

הנתבעים - 1. ד. ס.

2. ס. נ.

ע"י ב"כ עוה"ד מירה סייג

פסק דין

פתח דבר

כיצד יאוזן רכושם של בני זוג אשר חיי נישואיהם לא התנהלו במתכונת הרגילה והמקובלת של חיים יחדיו תחת קורת גג אחת תוך ניהול משק בית משותף? האם יש בעובדה שהבעל בחר להיות נוכח – נפקד בביתו ולחלוק את זמנו עם נשים אחרות בריש גלי ובידיעת אשתו, אשר מצידה ומטעמיה בחרה להוסיף ולדבוק בחיי נישואיהם, בכדי להשפיע על אופן חלוקת הרכוש ואיזון המשאבים?

לסוגיה נכבדה זו אנו נדרשים בתובענות הרכושיות ההדדיות שהגישו הצדדים שבנדון.

העובדות הנדרשות לנדון

1. התובעת הינה אשתו של הנתבע 1 (להלן - הנתבע). הצדדים נישאו זל"ז כדמו"י ביום 18.8.80 ומנישואיהם נולדו להם שלושת ילדיהם, כולם בגירים כיום. הגדול שבילדים כבן 32 והקטנה שבהם כבת 26. זו הקטנה עודה מתגוררת עם אימה, התובעת.

הנתבעת 2 (להלן - הנתבעת), הינה בת זוגו העכשווית של הנתבע, זוגיותם אינה על דרך הנישואין שכן הנתבע והתובעת טרם התגרשו. מכל מקום, במהלך חיי נישואיהם של התובעת והנתבע רכש הנתבע דירה ורשמה ע"ש הנתבעת, התובעת טוענת כי הדירה הרכשה מתוך כספים שנצברו במהלך נישואיה לנתבע ומתוך שכך צורפה אף הנתבעת לתביעתה הרכושית. אך זוהי רק סוגיה אחת מבין רבות לגביהן חלוקים הצדדים שלפני. להלן נביא הדברים על פרטיהם.

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13

בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

2. התובעת והנתבע הכירו בהיותם סטודנטים, בין לבין ואחר שנישאו החל כל אחד מהם לפתח את עיסוקיו וכישוריו. כיום עובדת התובעת כפקידת שיכוב בחברת ביטוח ואילו הנתבע שימש עד לפיטוריו, בחודש מרץ 2011, כמבקר הפנים של *****. השתכרותו מעבודתו זו הייתה גבוהה באופן יחסי, ואכן עד למועד פיטוריו צבר הנתבע צבירות כספיות משמעותיות ואשר בגינן ועליהן, בין השאר, מתקוטטים הצדדים.

3. בעת שנישאו התגוררו התובעת והנתבע יחדיו בדירת מגורים ברח' ד. א. ב***** (להלן - הדירה בד. א.). דירה זו נרכשה ע"י הנתבע כחצי שנה קודם לנישואי הצדדים והיא נרשמה על שמו בלבד. על הדירה בד. א. רבצה משכנתא אשר שולמה ע"י הצדדים במהלך חיי נישואיהם. בדירה בד. א. נולדו וגדלו שלושת ילדיהם של בני הזוג.

4. במהלך שנת 1994 קרה דבר בחיי נישואיהם של הצדדים. הנתבע נתן עינו באחרת, גב' נ. שמה, התובעת גילתה את הדבר, והנתבע, כך לטענתו, עזב את הדירה בד. א. בה גרו הצדדים עד כה. לטענת הנתבע היו הוא והגב' נ. ידועים בציבור משך כעשר שנים (סע' 5 לתצהירו בתובענה הרכושית). התובעת טוענת מאידך, כי בצד בגידתו בה המשיך הנתבע לפקוד את דירת המשפחה בד. א. מדי יום ביומו, לן בה לסירוגין, ודאג למלוא צרכי הבית והמשפחה.

5. מספר שנים לאחרי כן, בשנת 1998 הגישה התובעת לבית הדין הרבני האיזורי בפתח ת. תביעה לשלום בית ובצידה עתרה לעיכוב יציאתו של הנתבע את הארץ, שכן היא חששה, כך לדבריה, שהוא מתכוון לצאת את הארץ עם הגב' נ.. בית הדין קיבל את תביעת האישה ופסק –

"לאחר שמיעת דברי הצדדים ולאור החומר שבתיק אנו פוסקים: ביה"ד מקבל את תביעת האישה, והבעל ס. ד. חייב לחזור לשלום בית עם אשתו ס. ת."

6. וכך חלפו להן השנים, כאשר בין לבין בשנת 2000, עברה המשפחה מהדירה בד. א. לדירה ברח' נ. ב***** (להלן - הדירה בנ.). בדירה זו מתגוררת התובעת עד היום. הצדדים חלוקים אף באשר לזכויות התובעת בדירה זו, ואף בעניין זה נרחיב בהמשך הדברים.

7. בין לבין עזב הנתבע את ידועתו בציבור, הגב' נ., ומצא לו בת זוג אחרת – הנתבעת, הגב' ס..

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13

בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

בסמוך לכך, בשנת 2005 הגיש הנתבע תביעת גירושין כנגד התובעת תוך שהוא טוען שדווקא היא זו הבוגדת בו ומשרכת דרכיה. בית הדין הרבני האיזורי דחה את תביעת הנתבע תוך שהוא מציין, בין השאר –

"עד היום בני הזוג גרים תחת קורת גג אחת" (ראה הפתיח לפסק הדין מיום 20.5.09).

וכי –

"הבעל לא בוחל בכל דרך לחזר אחר עדים להכפיש את אשתו, לגופו של דבר נראה שכל העדויות שהביא אין בהם ממש".

ועוד נכתב על הבעל –

"גם כאן הרי אין לך מרגיל קטטה עם אשתו יותר גדול ממנו שממשיך להיות עימה תחת קורת גג אחת, ויוצא עם נשים מכל הבא ליד, שוודאי מחזר ומחפש כל דרך כדי למצוא עילה לגרש את אשתו..."

בית הדין הרבני הגדול, אליו ערער הנתבע על פסק דינו של בית הדין האיזורי, דחה את תביעת הגירושין של הבעל בפסק דינו שניתן ביום 16.2.10.

8. והנה, מעת שהגיש הנתבע את תביעותיו הנזכרות לבית הדין הרבני, הלכה לה התובעת לבית המשפט והגישה תביעה לשמירת זכויות לבית המשפט דהכא (תמ"ש 16901/05). אף מתוך תביעתה זו עולים פרטים על התנהלותם של הצדדים מאז 1994, וכך כותבת התובעת, בין השאר –

"...הנתבע אשר מזה תקופה ארוכה חי לו עם אישה אחרת ואשה נוספת בפרהסיה ומחודש אוקטובר 2004 חדל ללון בדירתם, ומדי בוקר מקפיד "למראית עין בלבד" לפקוד את דירתם ומשם לצאת לעבודתו" (סע' 7 לכתב התביעה בתמ"ש 16901/05)

ובסע' 8 לאותה תביעה כותבת התובעת –

"...משבר הנישואין החל בשנת 1994 בקירוב (בשנה שבה נערך בר מצווה לבנם הבכור) עת גילתה כי הנתבע מנהל פרשת אהבים עם אלמנה שתכונה "האשה האחרת". הנתבע לא חשש כלל לחשוף את יחסיו עם האישה האחרת ונהג להביאה לטיולים מטעם חברת הנסיעות שבה עבד..."

ובדיון שהתקיים לפני ביום 15.1.12 שבה התובעת וטענה –

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13
בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

"אנו לא גרים יחד מ-05, סוף 04 תחילת 05, הוא עזב אך הופיע כל יום בדירה" (הדגשה שלי- צ.ו.)

מתוך תיאוריה של התובעת את חיי נישואיהם של הצדדים עולה, איפוא, כי החל משנת 1994 מתרועע הנתבע עם נשים אחרות בריש גלי כאשר הוא מקפיד להמשיך ולפקוד את בית הצדדים מידי יום ביומו – עיתים לן בו ועיתים לא.

מכל מקום, אחר שנדחתה תביעת הנתבע לגירושין בבית הדין הרבני בחרה התובעת למחוק אף את תביעותיה הרכושיות בבית המשפט דהכא.

9. אך ורק בחודש מאי 2011 שבה התובעת והגישה תביעתה הרכושית, זו שבנדון, לבית המשפט ובה עתרה למתן סעד הצהרתי באשר לזכויותיה הרכושיות ולשמירתן של זכויות אלו ע"פ סע' 11 לחוק יחסי ממון (תמ"ש 38559-05-11).

ומנגד, ואחר תקופת זמן ארוכה יחסית זאת יש לומר, הגיש אף הנתבע תובענה לאיזון משאבים (תמ"ש 13740-08-13).

נוסף לתובענות הנזכרות הגיש הנתבע תביעה לפינוי וסילוק ידה של התובעת מהדירה בנ. שכן לטענתו עסקינן בדירה הרשומה על שמו ושניתנה לו בירושה מאימו (תמ"ש 15169-04-13) והתובעת השיבה לו בתביעה לסעד הצהרתי שיקבע כי הדירה בנ. משותפת לצדדים מתוך כך שנרכשה מכספים שנצברו על ידם במהלך חיי נישואיהם (תמ"ש 38965-05-13).

10. הצדדים חלוקים באשר למועד הקרע בחיי נישואיהם אשר בהתייחס אליו יאוזן רכושם – הנתבע טוען כי יש לקבוע את מועד הקרע בחודש ביולי 1994 עת עזב את דירת מגורי הצדדים שכן מרגע זה ואילך לא ניהלו עוד הצדדים חיי משפחה רגילים ומשותפים כדרכם של זוגות נשואים. לטענתו, מאותה העת לא קיים יחסי אישות עם התובעת אלא חי עם אחרות והצדדים אף לא ניהלו כלל משק בית משותף. לדבריו הוא אומנם הקפיד לפקוד את דירת הצדדים כמעט מדי יום ביומו ואולם הגעתו לדירת מגורי הצדדים נועדה אך ורק על מנת לשהות עם ילדיו, לטפל בהם ולקחת את דברי הדואר השייכים לו כאשר כובעו מקלו ותרמילו היו בביתן של אחרות. ובמילים אחרות – לטענת הנתבע מאז 1994 נישואיו לתובעת הינם על "הנייר" בלבד, שעה שחיי זוגיות, על כל המשתמע מהם, הוא חי עם אחרות.

הנתבע מבקש, איפוא, לקבוע את מועד הקרע בין הצדדים בחודש יולי 1994.

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13

בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

11. התובעת טוענת, מאידך, כי הנתבע בחר לסגל לעצמו חיים של "אחוז בזה וגם מזה אל תנח ידך" - מחד הוא חי עימה חיי נישואים מלאים, היה מגיע לדירה מדי יום, דואג לכלכלתה ולכלכלת ילדיהם, הולך עימה לטיולים ולאירועים ואף מקיים עימה יחסי אישות ונהנה מהחום, התמיכה והקירבה אשר משפחה מעניקה לחברים בה, ומאידך בחר להוסיף ו"להנאות מכל העולמות" כך שבצד שהייתו היומיומית עם משפחתו בחר לעשות לילותיו עם אחרות.

התובעת טוענת, איפוא, כי יש לראות את מועד הקרע בין הצדדים אך ורק במועד הגשת הראשונה בתביעותיה הרכושיות הנוכחיות, היינו בחודש מאי 2011.

המחלוקת הנוגעת למועד הקרע אינה מחלוקת של מה בכך. הפערים בצבירות הכספיות של הצדדים בין שני המועדים הנזכרים הינם עצומים, בה בשעה שבמועד הקרע הנטען ע"י הנתבע צבירותיהם הרכושיות של הצדדים היו מינימליות וכמעט זהות הרי שבמועד הקרע הנטען ע"י התובעת עלה צָכָר הזכויות הרכושיות והכספיות של הנתבע במיליוני ₪ על אלו של התובעת. כפי שנרחיב ונבהיר בהמשך הדברים.

12. אלא שבכך לא תמו מחלוקות הצדדים. שכן בצד ההתרחשויות הנזכרות לעיל עומדת לה מחלוקת נוספת, אליה רמזנו לעיל, המתייחסת לזכויות בדירה בנ..

לטענת הנתבע בשנת 1995 רכשה אימו המנוחה את הדירה בנ. מתוך כוונה לעבור ולהתגורר בה על מנת לחיות לצד ילדיה. הדירה אף נרשמה על שם האם המנוחה. אלא שבשנת 1997 הלכה האם לבית עולמה, עוד טרם שהספיקה לחנוך את הדירה. הנתבע ירש את דירת אימו ע"פ צוואתה וזו נרשמה על שמו בלבד.

והנה בשנת 2000 עברו התובעת וילדי הצדדים מהדירה בנ. א. להתגורר בדירה בנ. וזאת בהצעתו ובהסכמתו של הנתבע. הנתבע עצמו, כך ע"פ טענתו, התגורר אותה עת ו/או בסמוך לכך עם ידועתו בציבור החדשה, הנתבעת, בדירה ששכר ב****.

13. וישאל השואל, הכיצד הנתבע, אשר טוען כי בא השכר והקץ לנישואיו עם התובעת כבר בשנת 1994, מאפשר לה ולילדיו לעבור ולהתגורר, מעשה בעלים, בדירה ברח' נ. שנרכשה, לטענתו, ע"י אימו, כשש שנים לאחר מועד הקרע הנטען על ידו?

ובכן, הנתבע טוען כי ביקש לדאוג לילדיו (אשר הבכור שבהם כבר היה בגיר אותה עת) ולשכנם במדור ראוי ומרווח יותר מהדירה בנ. א. ומתוך הבנתו כי ראוי שילדיו ישהו עם אימם הוא לא

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13

בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

התנגד אף למעברה של התובעת להתגורר בדירה בנ... יחד עם זאת, הנתבע מתעקש וטוען כי הדירה בנ. שייכת לו בלבד וכי לתובעת ניתנה אך ורק רשות להתגורר בה כל עוד הוא יסכים לכך. מתוך שכך הגיש הנתבע את תביעתו שלו לבית המשפט בה הוא עותר לפינוי התובעת מהדירה בנ. ולחיובה בדמי שימוש ראויים בגין שימושה בה מיום הגשת התביעה ([תמ"ש 15169-04-13](#)).

14. התובעת מכחישה מכל וכל את טענות הנתבע. לטענתה הדירה בנ. נרכשה מכספו של הנתבע, אשר נצבר במהלך חיי נישואיהם, ומתוך שכך מגיעה לה מחצית מהזכויות בה. לטענתה, לאימו המנוחה של הנתבע לא הייתה כל יכולת כלכלית לרכוש את הדירה בנ. וכי הנתבע רשם את הדירה על שמה בעורמה, על מנת להבריח ממנה, אשתו, את הזכויות המגיעות לה. מתוך שכך הגישה אף התובעת תביעה לסעד הצהרתי בנוגע לזכויותיה בדירה בנ. ([תמ"ש 38965-05-13](#)).

לבד מכך טוענת התובעת כי הנתבע אינו יכול לפנותה מהדירה בנ. שכן ניתן לה סעד של "מדור ספציפי" על ידי בית הדין הרבני (ראה החלטת ביה"ד מיום 8.1.06 נספח א' לתצהיר עדות ראשית של התובעת) שעודו שריר וקיים.

15. להשלמת התמונה העובדתית נוסף ונציין כי הדירה בד. א. הושכרה לצד ג' משך כארבע שנים לאחר שעברה המשפחה להתגורר בדירה בנ., כאשר דמי השכירות הועברו לידי הנתבע, ולאחרי כן נמכרה.

לטענת התובעת גם הדירה בד. א. נרכשה ע"י שני הצדדים על אף שנרשמה ע"ש הנתבע בלבד. לטענתה, הנתבע אומנם שילם את הסך הראשוני לרכישת הדירה ואולם היא זו אשר נשאה בעלויות החתונה, ואילו יתרת תמורת הדירה שולמה לטענתה ממתנות החתונה שקיבלו הצדדים וממשכנתא שנלקחה על ידם. כאמור, בשנת 2000 עברו הצדדים, ביוזמתו של הנתבע, לדירה בנ. כאשר הם משכירים את הדירה בד. א. ודמי השכירות עוברים לחשבונו של הנתבע. בשנת 2004 נמכרה הדירה בד. אלעזר. לטענת התובעת, מתוך שהיה ברור לצדדים כי הדירה בד. א. הינה נכס משותף כשם שהדירה בנ. הינה נכס שכזה, הוסכם כי המשפחה תעבור ותתגורר בנכס המשופר – היינו הדירה בנ..

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13

בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

16. וענין רכושי נוסף, אשר אף אליו רמזנו בראשית הדברים – ביום 24.2.09 רכש הנתבע דירה ברח' ב. ב*** (להלן- הדירה בב.). כאשר הוא רושם את הזכויות בדירה ע"ש ידועתו בציבור כיום, הנתבעת.

לטענת התובעת, הדירה בב. נרכשה מתוך כספים שנצברו ע"י הצדדים במהלך נישואיהם ולפיכך היא זכאית למחצית מהזכויות בה. התובעת טוענת כי רישום הזכויות בדירה ע"ש הנתבעת נועד על מנת להבריח ממנה בעורמה את שהיא זכאית לו.

נבחן, איפוא, טענות הצדדים אחת לאחת.

בירורה של המחלוקת הרכושית שבין הצדדים

17. הצדדים שבנדון נישאו בשנת 1980 ומתוך שכך חלות עליהם הוראותיו של חוק יחסי ממון בין בני זוג התשל"ג-1973 (להלן- חוק יחסי ממון או החוק) הקובע, בין השאר, כי "עם התרת הנישואין או עם פקיעת הנישואין עקב מותו של בן זוג, זכאי כל אחד מבני הזוג למחצית שווים של כלל נכסי בני הזוג" (סע' 5 לחוק). בהוראתו זו ביקש המחוקק מחד - לאמץ את אותה תפיסה משפטית אשר התגבשה לכלל חזקה הידועה כ"חזקת השיתוף" ואשר עיקרה כי בני זוג שותפים הן בזכויות והן בחובות אשר נצברו להם במהלך חייהם המשותפים, ומאידך – לתקן ולעדכן את אותה חזקה בדחייתו של מועד האיזון וחישוב הצָבָר המשותף למועד פקיעת הנישואין (וראה דבריו של כב' הש' י. דנצינגר בבע"מ 1398/11 אלמונית נ. אלמוני בסע' 13 לפסק הדין).

18. ברבות הימים תוקן החוק ונוספו "תחנות איזון" נוספות, הקודמות למועד פקיעת הנישואין הנזכר בחוק במתכונתו המקורית. כך בתיקון תשס"ט, איפשר המחוקק את ביצוע איזון משאבי הצדדים אחר שחלפה שנה ממועד הגשת תביעה להתרת הנישואין או הגשת תביעה רכושית (סע' 5 א (א) 1 (א) ו- (ב) לחוק) וכן אם קיים קרע בין בני הזוג או שבני הזוג חיים בנפרד אף אם תחת קורת גג אחת במשך תקופה מצטברת של תשעה חודשים לפחות מתוך תקופה רצופה של שנה; בית המשפט או בית הדין רשאי לקצר את התקופה האמורה בפסקה זו אם ניתנה החלטה שיפוטית המעידה על קיומו של קרע בין בני הזוג (סע' 5 א (2) לחוק).

מילים אחרות, מעת שמצא בית המשפט כי "קיים קרע בין בני הזוג" רשאי הוא להורות על איזון משאבים. לרוב אף יקבע בית המשפט את "מועד הקרע" כנקודת הזמן המתאימה לחישוב והערכת כלל הרכוש שנצבר על ידי הצדדים. רוצה לומר – "מועד הקרע" משמש הן כמועד

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13

בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

המאפשר לבית המשפט להורות על עצם ביצועו של הליך איזון משאבים והן כמועד אשר ישמש כנקודת זמן בה יוערך, יחושב ויאוזן בפועל צָכָר הזכויות והחובות של בני הזוג.

19. זאת ועוד, השכיל המחוקק להבין שכשם שאין לך בני אדם שפרצופיהם שווים כך אין ענינם של הזוגות שווה וכל אחד ואחד מהם מתנהל בדרכו שלו, לפיכך הטלת דין אחד ומתכונת קבועה לכולם עלולה לפגוע במי מהם ולהביא לחלוקת רכוש שאינה צודקת והוגנת. כיוון שכך הוסיף המחוקק ונתן בידי בית המשפט כלים ועזרים על מנת לתקן מעוות לכשידרש הדבר. כך איפשר המחוקק לבית המשפט להפעיל שיקול דעתו בדרך של איזון נכסי הצדדים שלא מחצה על מחצה (סע' 8 (2) לחוק) או להוציא נכסים כאלה ואחרים מכלל איזון (סע' 8 (1) לחוק), להעריך נכסים ע"פ שויים קודם למועד האיזון (סע' 8 (3) לחוק), או להכליל באיזון נכסים שהיו להם קודם למועד האיזון (סע' 8 (4) לחוק).

הרי לנו ערכת כלים משוכללת בעזרתה יכול ביהמ"ש להביא לאיזון ראוי וצודק גם במקרים חריגים ובנסיבות מיוחדות, מקרים אשר אינם מתאימים למידותיו של אותו בגד שנתפר במידה אחידה מכח עיקרו של הדין, ככלות הכל, עינינו הרואות כי רוח הזמן הביאה עימה "מערכות יחסים שלא שערום אבותינו", כלשונו של כב' הש' א. רובינשטיין ([בג"צ 4178/04](#) - פלונית נ' בית הדין הרבני לערעורים ואח' . תק-על 2006(4), 3866), מערכות זוגיות המצדיקות, בנסיבותיהן המיוחדות, חריגה מאיזון המשאבים הרגיל של מחצה על מחצה.

בנדון, אני סבור כי אורח חייהם החריג של הצדדים והתנהלותם הבלתי שיגרתית יש בהם להצדיק שימוש מושכל בכל מיגוון הכלים שסיפק בידינו המחוקק בהוראות [חוק יחסי ממון](#) וכי בנדון יש לקבוע תמהיל ראוי של כלל מרכיבי האיזון - קביעת מועד הקרע, קביעת יחס האיזון ושיעורו וקביעת הנכסים שיוחרגו מהאיזון או יוכנסו לאיזון, וזאת על מנת להביא לחלוקה צודקת של נכסי הצדדים. נדרשים אנו לאיזון בו ישקלו נסיבות התנהלותם של הצדדים לא במאזני משקל עם אבני מידה ומשקולת כי אם במאזניים אשר הכח המפעיל אותם הורתו בשכל הישר ובעקרונות הצדק ותום הלב.

מועד הקרע

20. עוד קודם לתיקונו של [חוק יחסי ממון](#), עת חזקת השיתוף שלטה על רכושם של בני זוג, החלו בתי המשפט בפסיקותיהם לגבש כללים באשר לנסיבות בהן יוקדם מועד הקרע ויקבע בנקודת זמן הקודמת למועד פקיעת הנישואין. כך נקבע שעל בית המשפט לבחון, בין השאר,

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13

בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

מתי אירע שבר שאינו ניתן לאיחוי ביחסי הצדדים או מתי הגיעו הנישואין לסיומם "דה פקטו"? מהו המועד בו החלו בני הזוג בפועל להפריד רכושם ולהתנהל התנהלות כלכלית עצמאית ללא כל קשר לבן הזוג האחר? האם החל להתפתח קשר זוגי בין מי מבני הזוג עם צד שלישי המלמד על ריקון חיי הנישואין מתוכן? וכיוצ"ב. עניינה של אותה נקודת שבר והקושי באיתורה, תואר בלשון ציורית על ידי דייני בית הדין הרבני האיזורי בתל אביב (תיק 1-21-2145 - פלוני נ' פלונית . תק-רב 2007(1), 1)-

"טיבו של קרע, שקודם לו החלשת וניוון המיתרים - היוצרים את הקשר - עד ליצירת הקרע. לעתים, עולה ארוכה ומרפא לניוון זה ואינו מגיע לכלל קרע ואף אם החל להיקרע יכול שמתאחה. לעתים, הניוון הינו סופני ולא ניתן לריפוי והקרע אינו ניתן לאיחוי"

ודוק, אותו "מועד" אחריו אנו תרים צריך שיצביע באופן ברור על "קרע שאינו ניתן לאיחוי", על "שבירת כלים" מוחלטת, רגע ממנו אין חזרה ותקומה למערכת הזוגית של הצדדים, רגע אשר ממנו והלאה יהא ברור כי בני הזוג נוהגים בניהם כמנהג זרים - "שלי שלי ושלך שלך". וכדברי כב' הש' שטופמן -

"אצל בני זוג, אשר חייהם מתאפיינים, לעיתים בתקופות של נתק ולעומתן בתקופות של פיוס, יש למצוא נקודת זמן מסוימת אשר משקפת באופן ודאי מועד קרע סופי" (ה.ש-צ.ו; [ע"מ \(תל-אביב-יפו\) 1058/03](#) - ע' מ' נ' ד' מ' תק-מח 2004 (1), 5417. עוד ראה לעניין זה - החלטותי [בתמ"ש 3592/02](#) פלוני נ. פלונית תמ"ש (כפר-סבא) [בתמ"ש 25480/04](#) - א. ל. א. נ' ל. א. תק-מש 2008 (3), 550 וכן פסק דינה של כב' הש' ורדה פלאוט [בתמ"ש 9010/01](#) ג.מ.נ' ג.נ.; פסק דינה של כב' הש' טובה סיוון [בתמ"ש 64191/00](#) ש.ס.נ' ש.י.י. ופסק דינה של כב' הש' נילי מימון [בתמ"ש \(ירושלים\) 17481/04](#) - א. ב. נ' נ. ב. ואח' . תק-מש 2008(1), 849)

21. וחשוב להדגיש - צד אינו יכול להפסיק את השיתופיות הרכושית עם בן זוגו לגבי נכס כזה או אחר ע"פ החלטה פרטית ואישית שלו ומתוך נוחיות כלכלית מזדמנת. כדוגמה - בני זוג החיים יחדיו תוך קיום תנאי "אורח החיים התקין" ו"המאמץ המשותף", אין אחד מהם, היודע כי עתיד הוא לקבל מתת כספית נכבדה מעבודתו ומעשה ידיו, יכול להדיר משותפות באותה מתת כספית את משנהו ללא הסכמתו, שהרי אם תאמר כן נמצאת מרוקן את חזקת השיתוף מכל תוכן והופכה לכלי שאין בו חפץ. אך ורק אירוע המלמד על הסכמה הדדית לפירוק השיתופיות, בין בכללותה ובין לגבי נכס ספציפי, אפשר שיהווה אירוע המפסיק את אותה חזקה. ודוק, הדברים נכונים אף שעסקינן בהוראות [חוק יחסי ממון](#) ולא בחזקת השיתוף שכן הוראותיו של

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13

בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

החוק הורתן אף הן באותה הנחה כי בני זוג החיים יחדיו מתכוונים לשתף האחד את מישניהו ברכושם (וראה לענין זה, כדוגמה, דברי של כב' הש' ג' יוסי **בתמ"ש (נצרת) 3011/07** ל.א.נ' (מ.א)).

22. עוד יפים לסוגיה זו ולעניין שלפנינו דבריו של המלומד המנוח פרופ' אריאל רוזן צבי ז"ל הכותב בספרו "יחסי ממון בין בני זוג":

"... גם העובדה שבני זוג מסוכסכים אינה רלבנטית כל עוד ממשיך כל אחד מהם לקיים בד בבד את חובותיו ולתרום למאמץ המשותף של חיי הנישואין. המחוקק ביקש להשתחרר מהעמדת תנאים מוקדמים לזכות האיזון או מהתלייתה בנסיבות מיוחדות. רק מקרים יוצאי דופן יש בהם כדי לאפשר סטייה מההסדר האחד הקבוע בחוק".

ומהצד האחר, מצאנו בדברי ההסבר להצעת החוק (תיקון מס' 4 – הקדמת המועד לאיזון המשאבים) כי נוכח נסיבות החיים, עיתים מוצאים אנו בני זוג חיים בנפרד גם אם הם מתגוררים תחת קורת גג אחת ולכן הושם הדגש על ניהול אורח חיים נפרד (הצעות חוק – הכנסת 163, כ"ג בתמוז התשט"ז, 9.7.2007). מתוך שכך ביקש המחוקק, בהוראת סע' 5 א' **לחוק יחסי ממון**, לאמץ מבחן מהותי המתמקד בטיב הקשר בין בני הזוג ויחס משקל משמעותי לקיום חיי זוגיות – אורח חיים תקין ושלום בין בני הזוג, תחת לאמץ מבחן טכני של מועד הגירושין או חיים תחת קורת גג אחת.

23. ע"פ רוב מצאה הפסיקה לראות את מועד עזיבת מי מבני הזוג את בית המגורים או את מועד הגשת התביעות הרכושיות כמועדים המסמנים את הקרע הסופי בין הצדדים. כך מצאנו, כדוגמה, **בע"א 809/90** לידאי נ' לידאי פ"ד מו(1) 602, 613 –

"ברבים מן המקרים, הפירוד הממשי, שבו עוזב אחד הצדדים את הבית, הוא המעיד על קצה של כוונת השיתוף ברכוש. בדרך כלל מועד זה הוא המועד הקובע לצורך חלוקת הרכוש המשותף. אך בענייננו נקבע, בצדק, מועד הגשת התביעה כמועד הקובע" (שם, עמ' 614).

אך מה נאמר בנסיבות החריגות דוגמת המקרה דנן, בו הנתבע משך שנים ארוכות משמש כנוכח-נפקד בחייה של התובעת, מחד מבקר בדירת מגוריה בתדירות גבוהה ודואג לריווחתה שלה ושל משפחתו ומאידך לן עם אחרות בלילות, מהצד האחד דואג לשיפור תנאי מחייתה של התובעת ושיפוּנה בדירה רחבה וחדשה יותר ומהצד האחר מקיים מערכות זוגיות מלאות פעם עם זו ופעם עם אחרת, לפנינו זועק הנתבע בגרון ניחר כי הוא מתעב את התובעת, כי היא

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13
בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

מאוסה בעיניו וכי אין לו עימה מאומה ובצד דברים קשים ובוטים אלו אנו מוצאים אותו מטייל עימה ברחבי העולם, מגיע עימה לאירועים שונים ואף מצטלם עימה בלא מעט הזדמנויות כאשר האושר והשימחה נסוכים על פני שניהם. האם קרע יש כאן או שמא זוגיות משונה בדרכה אשר על כל חריגותה ומוזרותה עודה זוגיות חיה ונושמת שמיתרה טרם פקע?

מהו, איפוא, מועד הקרע ביחסיהם של הנ"ל, מה היא אותה נקודת אל-חזור לגביה נוכל לומר כי ממנה והלאה נסתם הגולל על נישואיהם של הצדדים ונתפרדה החבילה?

להלן ננסה לענות לשאלה קשה זו - התשובה, מטבעם של דברים, מורכבת ותלויה בפרטים רבים ושונים היוצרים יחדיו את התמונה בכללותה.

מועד הקרע הינו מועד הגשת תביעותיה הרכושיות של התובעת – 1.5.11.

24. אחר שבחנתי בעיון ובוזהירות את נסיבות הנדון ובחנתי בחון היטב את טענות הצדדים בסוגיה זו, מצאתי כי ראוי לאחר את מועד הקרע עד למועד הגשת תביעותיה הרכושיות של התובעת, רוצה לומר - 1.5.11, ואולם בנוסף מצאתי כי דרך התנהלותם של הצדדים מצדיקה בנדון איזון שלא בדרך של מחצה על מחצה באשר לרכיבים שונים ברכושם של הצדדים, הכל כפי שיפורט להלן.

25. מצאתי כי ראוי לאחר את מועד הקרע עד למועד הגשת תביעותיה הרכושיות של התובעת, במאי 2011, מהטעמים הבאים –

א. על אף שמערכת היחסים שבין הצדדים השתבשה כבר בשנת 1994, בשל כך שהנתבע נתן עינו, אוננו והוננו באחרות, לא פקעו כל מיתרי הזוגיות שבין הצדדים. שוכנעתי כי הנתבע הוסיף ופקד את ביתו מדי יום ביומו תוך שהוא דואג לכלל צרכי המשפחה. לא עסקינן אך ורק בשהייה "טכנית" תחת קורת גג אחת אלא בניהול מערכת חיים זוגית ומשפחתית במסגרתה נתן הנתבע דעתו לצרכי הבית בכללותו ולא רק לצרכי הילדים, כפי שביקש לטעון. הנתבע לא עשה זאת כמי שהדבר נכפה עליו כגיגית ע"פ צו של ערכאה כזו או אחרת אלא מתוך דאגה אמיתית וכנה למשפחתו והתובעת בכללה. בצד דאגתו הכלכלית למשפחתו נהנה הנתבע מעצם שהותו במרחב המשפחתי ומהקשר המשפחתי החי בין כלל בני המשפחה לרבות התובעת.

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13

בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

כך מצאנו, כדוגמה, שהנתבע נשא במלוא הוצאות אחזקת הבית (הן עת התגוררו הצדדים בדירה בד. א. והן עת התגוררו בדירה בנ.). וזאת אף לאחר שבגרו ילדיו ולא התגוררו בהכרח עם התובעת ועד למועד הגשת תביעותיה האחרונות של התובעת בחודש מאי 2011.

למעשה הנתבע עצמו הודה בעובדות אלו במסגרת טענת "פרעתי" שטען לפני כב' רשם ההוצל"פ ביחס למזונות האישה אשר נפסקו ע"י בית הדין הרבני, בהבהירו –

"מצב הדברים הינו, מזה שנים, שאני משלם הוצאות אחזקת הבית (ארנונה, ועד בית, מים, גז וכו') בו מתגוררת הזוכה... באמצעות הוראות קבע המשולמות מדי חודש בחודשו הן מחשבון הבנק שלי והן מכרטיסי האשראי שלי, ויש לקזז תשלומים אלה מדמי המזונות החודשיים" (תצהיר הנתבע מיום 10.5.12 בבקשת "פרעתי", נספח 1 לתצהיר התובעת, ובדומה ראה סע' 18.1 לתצהיר עדותו הראשית של הנתבע עצמו וכן ראה עדות התובעת עמ' 50 ש' 5-9 לפר')

ב. גם אחר שהורעו יחסי הצדדים המשיך הנתבע לפקוד את בית הצדדים מדי יום ביומו, כך נהג הן בדירה בד. א. והן בדירה בנ.. יתר על כן, הנתבע מעביר את כל משפחתו, לרבות התובעת, להתגורר בדירה בנ., אשר לטענתו נרכשה בכלל ע"י אימו לצרכיה שלה. גם לאחר המעבר לדירה זו מוסיף הנתבע ופוקד את הדירה באופן יומיומי. הנתבע אף מצהיר בהזדמנויות שונות כי כתובת מגוריו הינה כתובת הדירה בנ.. כך בדיון לפני כב' הרשמת קרן כ"ץ ביום 27.7.05 מבחיר הנתבע –

"כתובתי ברח' נ. *** ב****" (נספח 6 לתצהיר התובעת)

ובעדויות בבית המשפט מיום 5.1.12 הוסיף ואמר –

"אני גר ברח' נ. *** זו כתובתי הקבועה מאז ולתמיד" (ראה עמ' 4 לפר').

ובדומה בקורות חיים ששלח התובע ציין, בין השאר, את הדירה בנ. כדירת מגוריו, את פרטי הטלפון בדירה ואת היותו נשוי (נספח 13 לתצהיר עדות ראשית של התובעת).

לו אכן עזב הנתבע את בית הצדדים לחלוטין בשנת 1994, כטענתו, הכיצד זה הוא מעביר את משפחתו לדירה חדשה ואף מציין את הדירה ככתובתו?

יאמר מיד, לעניין זה אני מאמין לגירסת התובעת שהבהירה כי אומנם עת הוגשה תביעת הגירושין של הנתבע בבית הדין הרבני, בשנת 2005, הפסיק הנתבע זמן מה להתגורר בדירה בנ.,

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13

בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

ומתוך כך ציינה את היעדרותו ממנה, ואולם לאחרי כן שב למנהגו לפקוד את דירת המגורים כמעט מדי יום ביומו ואף ללון בה לסירוגין, ובלשונה –

"...החיים הם דינמיים. הנתבע המשיך ללון לסירוגין בדירתינו, נהג להגיע מדי יום לדירתנו, לשהות עד שעות הלילה המאוחרות בדירה, לחזור בבוקר ולהתקלח, להתלבש בבית ולצאת לעבודתו. בערבי השבת אכל עימנו ארוחות ערב שבת, דאג לפרנסת הבית והמשיך להתנהג באותם הדפוסים של חיים כפולים. בעל מפרנס הדואג לרווחתי וילדי הבגירים ובמקביל לנהל אורח חיים מופקר ולקיים יחסי מין עם נשים" (הסיפא לסע' 18 לתצהיר התובעת)

הדברים הנזכרים עולים גם מעדויות שהובאו בהליכים אחרים שנוהלו בין הצדדים. כך, כדוגמה, העד א. כ., אשר זומן ע"י הנתבע עצמו למתן עדות בבית הדין הרבני, העיד כי הגיע מספר פעמים לדירה בנ. בשעות הלילה והנתבע נכח בדירה (פרוטוקול בית הדין הרבני מיום 18.5.08 - נספח 7 לכתב ההגנה של התובעת כנגד תביעת הנתבע).

וגם העד מטעם התובעת מר ש. ג. העיד –

"ביקרתי בבית הרבה פעמים ראיתי את האב בבית, (עדויות ביום 19.2.09 בבית הדין הרבני - נספח 7 לכתב ההגנה של התובעת כנגד תביעת הנתבע).

בדומה העידו על נוכחותו של הנתבע בדירה בנ. הגב' פ. ג. (עמ' 80 לפר') והגב' מ. פ. (עמ' 81 לפר'), אשר העידו כי השתתפו בחנוכת הבית לדירה בנ. בשנת 2000, בה נוכחו התובעת והנתבע יחדיו (סע' 5 לתצהיר העדה פ. וסע' 7 לתצהיר העדה ג.) וכי הנתבע נהג להגיע לדירה בנ. עם קרטוני קניות ומזון, וכן נהג לשהות עם משפחתו בארוחות קבלת שבת (סע' 5-6 לתצהיר העדה ג.).

הוכח אף שהנתבע רכש ציוד לבית הצדדים בנ. (מיבש כביסה ומקרר ביום 13.9.10, כירים והתקנתם ביום 14.8.07 – ראה נספח 15 לתצהיר העדות הראשית של התובעת).

ויותר מכך, הנתבע עצמו העיד –

"אני כל יום בבית, כולל שבת כולל קבלת שבת" (עדויות ביום 19.2.09 בבית הדין הרבני - נספח 7 לכתב ההגנה של התובעת כנגד תביעת הנתבע).

ובעדויות לפני העיד –

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13
בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

"הגעתי הביתה, ישבתי בלילות, ישנתי שלוש שעות, ביקשתי רשות מבת זוגי לישון שם (מצביע על ס.ס.)..." (עמ' 38 לפר' הדיון ובדומה ראה עמ' 54 שורה 29 לפר' ועמ' 41 ש' 13)

ובפסיקת בית הדין מיום 20.5.09 נקבע במפורש –

"הצדדים נישאו בשנת 1980 נולדו להם שלושה ילדים עד היום בני הזוג מתגוררים תחת קורת גג אחת"

כך לעניין מגוריו של הנתבע בדירה בבית נ. צורף אף צילום ארון הבגדים המכיל את בגדיו של הנתבע (מוצג ת/12).

ג. נשמעו עדויות רבות, חלקן מצד עדים שהביא הנתבע עצמו, אשר היה בהן ללמד כי הצדדים, למרות המשבר שפקד את נישואיהם, המשיכו לחיות כבעל ואישה ולהציג עצמם ככאלה, תוך שהם מתנהלים בחיי היומיום שלהם בהתנהלות המאפיינת בני זוג. כך בעדויות עדים שהביא הנתבע עצמו לבית הדין על מנת לשכנע את המותב הרבני כי קיימת עילת גירושין, שמענו את הדברים הבאים:

העד ו. אשר התגורר בסמוך לחנות הירקות בה נהגו בני הזוג לעשות קניות העיד –

"מכיר את ס.ס., הכרתי אותו דרך חבר שלי, בחנות ירקות, עבדתי שם זמן קצר בנוסף, אנו שכנים עם החנות. את אשתו הכרתי משם. ד. אמר שזו אשתו. כל יום שישני היה בא, לפעמים לבד לפעמים ביחד" (פרוטוקול הדיון בבית הדין הרבני מיום 4.3.08 – נספח 7 לכתב ההגנה שהוגש ע"י התובעת)

עדה אחרת, הגב' א., העידה –

"קניתי בחנות פירות וירקות ברמת גן. גרתי בסביבה שם הכרתי את ד. היה בא עם אשתו היא הייתה באוטו, ופגשתי אותה אח"כ. הוא היה עושה קניות היא יושבה באוטו" (עדותה מיום 4.3.08 בבית הדין הרבני - נספח 7 לכתב ההגנה של התובעת כנגד תביעת הנתבע).

ד. עוד ראוי לציין כי גם הנתבע בעדותו לפני בית הדין הרבני מיום 26.9.05 מעיד במסגרת תביעתו להתגרש מהתובעת כי חזר לשלום בית עימה עד לתקופה הסמוכה לתביעתו (ראה פר' בית הדין הרבני מיום 26/9/05 – מוצג – ת/1). אף בעדות זו יש בכדי לשלול את מועד הקרע הנטען על ידו בשנת 94.

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13

בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

ה. ועניין נוסף – הצדדים טיילו ונפשו יחדיו בארץ וברחבי העולם באין ספור הזדמנויות, לעיתים עם ילדיהם ולעיתים לבדם. לעניין זה הוצגו לפני ביהמ"ש תמונות רבות המשקפות הן את הטיולים המשותפים שעשו והן את אושרם המשותף בטיולים אלו. כמו כן הוצגו תדפיסי הכניסות והיציאות מהארץ של הצדדים מהם עולה כי במועדים רבים יציאתם וחזרתם ארצה הייתה משותפת. מתוך תדפיסי הכניסות והיציאות ניתן ללמוד כי הצדדים יצאו וחזרו את הארץ כתשע פעמים במועדים זהים מאז שנת 94 וכי יציאתם המשותפת האחרונה הייתה ב-25.10.07 עד 28.10.07 (ראה עמ' 36 לפר' הדיון וכן מוצגים ת/8-9). בתמונות השונות התובעת נראית חבוקה עם הנתבע ואושר נסוך על פניהם של בני הזוג (ראה מוצג ת/6 – מיום 29.4.07, מוצג ת/2 – 3/ת נסיעה משותפת לארה"ב מיום 9.10.99 ומיום 4.10.99, מוצג ת/4 – הצדדים חבוקים יחדיו בסמוך לעמודי שלמה באילת). עסקינן, איפוא, במועדי זמן המאוחרים בשיעור ניכר למועד הקרע הנטען ע"י הנתבע.

כמו כן בשנת 2009 רכש הנתבע עבור התובעת כרטיס טיסה לבורגס (ראה ת/14 וכן עמ' 45 ש' 9-19 לפר' בו משנה הנתבע טעמו ואחר שהכחיש שרכש כרטיס טיסה לתובעת טען שהילוה לה כספים).

ו. הצדדים נכחו והשתתפו באירועים שונים יחדיו וכבני זוג. כך, כדוגמה, צירפה התובעת תמונה מאירוע חברתי של חברתה שלה שהתקיים ביום 20.10.09 בו נכחו הצדדים יחדיו כבני זוג (נספח 10 לתצהיר עדות התובעת).

וכן נהגה התובעת להצטרף אל הנתבע לכנסים והשתלמויות שונים שנערכו מטעם מקום עבודתו ב**** וזאת בין השנים 2006-2008. הדברים קיבלו את ביטויים אף בדו"ח מבקר המדינה אשר העביר ביקורת חמורה על מעשי הנתבע ועובדים אחרים ב****. כך צויין, בין השאר –

"עובדי ה**** שאינם ****, חברים במוסדותיה, המנהלים ועובדים בכירים ובהם...מר ד. ס...ובנות זוגם- לא שילמו כלל עבור השתתפותם בכנסים אלו" (עמ' 31 לדו"ח מבקר המדינה)

טענתו של הנתבע (ראה סע' 26.4 לכתב הגנתו) לפיה הוזמנה התובעת לכנסים אלו ע"י עובד אחר ולא על ידו, לא הוכחה כלל על ידו והיא נשמעת מופרכת על פניה.

ז. גם אחר שהנתבע מפוטר ממקום עבודתו בחודש מרץ 2011 הוא פונה לתובעת שתסייע בידי לקבל את הזכויות הכספיות המגיעות לו ומשתף אותה בהליכים המשפטיים השונים אותם

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13

בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

הוא מנהל כנגד מעבידתו, קופה"ח המאוחדת. התובעת אף מצטרפת אל הנתבע למפגש עם מנכ"ל חברת הביטוח מנורה ועם מנהלת תחום תביעות בחברה על מנת לממש את זכותו בפוליסה לביטוח אחריות נושאי משרה (ראה ההתכתבויות בין הנתבע לתובעת בנדון – נספח 12 לתצהיר עדות ראשית).

ח. זאת ועוד, במהלך דיון שהתקיים בבית הדין האיזורי לעבודה במסגרתה של תביעתו לפיצויי פיטורין, מתאר הנתבע עצמו את מערכת היחסים במשפחתו קודם לפיטוריו ב – 2011 ומתאר את משפחתו כ"משפחה מלוכדת", ובלשונו -

"ש. גם המצב המשפחתי שתיארת זה החל אחרי פיטוריך?"

ת. זה החמיר לאחר שפוטרתני. זה היה קודם לכן, אך שנבין כל זמן שיכולתי לתמוך להחזיק במשפחה...היו בעיות עוד כשעבדתי אך המשפחה הייתה עדיין מלוכדת. הקריסה הייתה לאחר קריסתי הכלכלית והיו תביעות ועו"ד... (הדגשה שלי – צ.ו.; פר' בית הדין לעבודה מיום 5.7.12 – נספח 14 לתצהיר עדות התובעת)

ט. מראשית נישואיהם ניהלו הצדדים חשבונות בנק נפרדים ומעולם לא היה להם חשבון בנק משותף - זו הייתה דרך התנהלותם הכספית (עדות הנתבע עמ' 44 ש' 22-25 לפר', עדות התובעת עמ' 45 שורה 8-9 לפר'), ואולם על אף שכך אנו מוצאים העברות כספים רבות בין חשבונות הצדדים עד למועד הגשת התביעות ע"י התובעת. כך ניתן לראות העברות מחשבון התובעת לחשבון הנתבע בסך כולל של כ – 100,000 ₪ משנת 94 ועד לשלהי שנת 99, כאשר סכום ממוצע של כל העברה עומד על כ – 3300 ₪ (ראה עמ' 11 לדו"ח המומחה החשבונאי). וכן אנו מוצאים העברות כספיות מחשבון הנתבע לחשבון התובעת בסכום של כ – 220,000 בין השנים 97 ועד 2011 (ראה דפי חשבון בנק של הנתבע – נספח 16 לתצהיר התובעת).

אף ההתנהלות הכלכלית הנזכרת אשר נמשכה עד לשנת 2011 יש בה לאושש את הרחקת מועד הקרע עד למועד זה.

26. מכל האמור לעיל אנו למדים כי על אף שהנתבע בחר לו כדרך חיים לחיות אף עם אחרות הרי שהמסגרת המשפחתית של הנתבע לא התפרקה ולא נתפרדה לחלוטין. הייתה שותפות ומעורבות כלכלית בין הזוג, נעשו העברות כספיות מחשבון אחד לחשבון משני, הנתבע דאג לכלכלת הבית, פקד את ביתו והיה מעורב בהתנהלות הביתית והמשפחתית באופן קבוע ושוטף, בילה עם התובעת מעת לעת וכיוצ"ב. אמת, הנתבע ניהל במקביל מערכות זוגיות

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13
בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

נוספות ועם כל זאת, ועד כמה שהדברים נשמעים מוזרים וחריגים, הקשר הזוגי עם התובעת לא נותק. מתוך שכך איני מוצא מקום לקבוע את מועד הקרע קודם להגשת תביעותיה הרכושיות של התובעת, תביעות המלמדות שגם אם בפה היא טוענת ל"שלום בית" הרי שבליבה אף היא מבינה ויודעת כי לא ניתן להמשיך את הקשר הזוגי במתכונתו העכשווית. כאשר יש לנו מיזוג רצונות והבנה בין שני בני הזוג כי יש מקום לקבוע את זכויותיו הכלכליות של כל אחד מהצדדים וכי לא ניתן עוד ל"עצום עינים" מהיחלשותו של הקשר בניהם, הרי שיש לנעוץ בנקודת זמן זו את סיכתו של "מועד הקרע".

בצד דברים אלו אין להתעלם מכך שבמשך תקופה ארוכה אין הקשר שבין הצדדים דומה לקשר סביר ורגיל בין בני זוג, קשר שעל פי מתכונתו ותבניתו מצאה הפסיקה ובעקבותיה המחוקק, להכיל את חזקת השיתוף או, במתכונת [חוק יחסי ממוץ](#), את איזון המשאבים שאינו אלא "שיתוף דחוי" בנכסי הצדדים. לטעמי יש לראות בקשר הזוגי החריג שבין הצדדים, מעת שעזב התובע את בית הצדדים ושב אליו כנוכח – נפקד, קשר היוצר "שיתופיות מוחלשת", ובמילים אחרות – קשר המצדיק חריגה מאיזון משאבי הצדדים בדרך המקובלת של מחצה על מחצה וקביעתו באופן שונה, למיצער באשר לחלק נכסי הצדדים, כפי שנפרט בהמשך הדברים.

אך ראשית דבר נבחן את ענינה של דירת המגורים בה מתגוררת התובעת – הדירה בנ..

הדירה בנ.

27. כאמור, בסמוך ולאחר נישואיהם, בשנת 1980, החלו הצדדים להתגורר בדירה בד. א. בדירה זו הם התגוררו משך כעשרים שנה ובה נולדו שלושת ילדיהם שהינם בגירים כיום. בשנת 2000 עברה המשפחה להתגורר בדירה בנ. כאשר את הדירה בד. א. השכירו לאחרים עד למכירתה כארבע שנים לאחר המעבר הנזכר.

לצורך הכרעה בענינה של הדירה בנ., שומה עלינו לבחון תחילה את ענינה של הדירה בד. א. שכן למסקנתנו באשר לטיבה ומהותה תהא השלכה אף על עניינן של הזכויות בדירה בנ..

ובכן, אין חולק כי הדירה בד. א. נרכשה מספר חודשים מועט קודם לנישואי הצדדים וכי נרשמה על שמו של הנתבע בלבד. אף אין חולק כי לצורך רכישת הדירה נלקחה, בין השאר, משכנתא אשר שולמה וכוסתה במהלך חיי נישואיהם של הצדדים. שיעור המשכנתא היווה כ 25% מערך הדירה. קיימת מחלוקת בין הצדדים כיצד מומנה יתרת התשלום בגין הדירה. לטענת הנתבע הוא

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13

בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

נשא בתשלום זה לבדו מכספים שהיו ברשותו עובר לנישואין ואילו לטענת התובעת חלק מהתשלום עבור הדירה שולם אומנם ע"י הנתבע ואולם זאת כיוון שהוריה היו אלו שמימנו את חתונת הצדדים ואילו יתרת תמורת הדירה שולמה מתוך מתנות החתונה ששילמו הצדדים.

28. לטעמי, בנסיבות הנדון, פשוט וברור כי יש לראות בדירה בד. א. נכס המשותף לצדדים אשר הזכויות בו שיכות להם בחלקים שווים. עסקינן בנכס אשר נרכש בתכוף ובסמוך לנישואי הצדדים לקראתם ובציפיה להם, ואין חולק כי שימש למגוריהם תקופה ארוכה ומשמעותית בת כ- 20 שנה, בנכס זה אף נולדו וגדלו שלושת ילדי בני הזוג. יתר על כן, אין ספק כי למיצער חלק מתמורת הנכס מומנה מכספים המשותפים לצדדים, בין אם זו המשכנתא שנלקחה לצורך רכישתו ואשר שולמה במהלך חיי נישואיהם ובין אם אלו כספי מתנות חתונת הצדדים אשר סייעו, ע"פ טענת התובעת, בתשלום חלק מתמורת הדירה. כך גם אין להתעלם מהשקעותיהם המשותפות של הצדדים בריהוט הדירה ובאחזקתה.

29. הפסיקה הבהירה כי יש לראות בדירת המגורים כגולת הכותרת הרכושית של בני זוג נשואים ומתוך שכך אף יש להתייחס לנכס זה במובחן מנכסים אחרים וכי לא פעם יש להכניסו לצבר נכסיהם המשותפים של הצדדים למרות שעסקינן בנכס שנרכש קודם לנישואין ועל אף הוראת סע' 5 (א) (1) [לחוק יחסי ממון](#).

כך בפסיקתה של כב' הש' בייניש (כתוארה אז) [בע"א 7687/04](#) ששון נ' ששון (פ"ד נט(5) 596, 615) צויין כי באופן עקרוני:

"אין בהוראותיו של [סעיף 5 לחוק יחסי ממון](#) כדי למנוע יצירת שיתוף בנכס ספיציפי לפי הדין הכללי החל על העניין, לרבות בנכס שנרכש על-ידי אחד מבני-הזוג טרם הנישואין".

ידועים אף דבריו של כב' הש' חשין [בע"א 806/93](#) הדרי נ' הדרי, פ"ד מח(3) 685: בעניין שנסוב, בין השאר, סביב דירת מגוריהם של בני זוג –

"הרכוש המשפחתי משתלב ומתערבב, ואחרי עשרות שנים אין מסובכים את הגלגל אחורה כדי לחלק רכוש לפי ההשקעה הבסיסית במועד רחוק בעבר... ברבות השנים נעלמים תחומי הפרדה, והנכסים – יהא מקורם אשר יהא – הופכים "לבשר אחד" ([ע"א 1918/92](#) ע. פדבר נ' עמיחי פדבר; [ע"א 1937/92](#) מ. קוטלר נ' חיה קוטלר, פ"ד מט(2), 233 ורבים אחרים).

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13

בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

וכן מפורסמים לענין זה דבריו של כב' הש' א' רובינשטיין אשר צוטטו רבות בפסיקת בתי המשפט לענייני משפחה -

"מה איפוא שיעור הדברים? רוח העידן, פתיחת הדלתות לגישה שאינה "פורמלית" בלבד הנאחזת ברישום הנכס, אלא בוחנת מצבים חברתיים ואישיים למהותם, מרחפת על פני הפסיקה מזה שנים באשר לשיתוף הנכסים גם לגבי נכסים שנרכשו לפני הנישואין, ובמיוחד דירת המגורים... בעיני, בצד כל אלה, יש ביסוד הדברים ציפיה להגינות ביחסים בין בני אדם בכלל - נגזרת של תום הלב החולש על המשפט הפרטי (ראו והשוו [סעיפים 39 ו-61 לחוק החוזים \(חלק כללי\), התשל"ג-1973](#)), בחינת "אדם לאדם - אדם" (ג. ברק, [רע"א 6339/97](#) רוקר נ' סלומון, פ"ד נה (1) 199, 279). זו גם תמציתו הערכית של הכלל "ועשית הישר והטוב" (דברים ו', י"ח)... ואכן, ככל שהתוכן המשותף שנוצק לקניין, ובוודאי לדירת המגורים של זוג ומשפחה, משמעותי יותר, וככל שהיתה שותפות נמשכת בחיי הנישואין ולה ביטויים מסוגים שונים, גם אם לא היו החיים הללו "גן של ורדים" בכל עת ובכל שעה, כך מצדיקה ההגינות כי תגבר ההתייחסות לחזקת השיתוף, במיוחד על נכס כמו דירת מגורים, קן המשפחה" (הדגשה שלי - צ.ו.; [בע"מ 5939/04](#) פלוני נ. פלונית, מאגר נבו, פסקאות 6, 7)

וכגון זה מצאנו בדבריו של בית המשפט המחוזי בירושלים, אשר אושרו בפסיקת בית המשפט העליון ([בע"מ 4951/06](#)) -

"רוח העידן...הינה להכיר בשיתוף בנכסים, ואף שהובאו לנישואין ע"י צד אחד...זאת כאשר בני הזוג חיים תחת קורת גג אחת במשך שנים כה רבות מבלי שקיים סכסוך גלוי בניהם, או התבטאות מפורשת של מי מהם ביחס לכוונותיו של צד אחד לשמור לעצמו את הרכוש שהביא עימו בין בעת הנישואין בין במהלך הנישואין" ([ע"מ \(ירושלים\) 818/05](#) פלונית נ' פלוני תק-מח 2006(2), 3715; ועוד ראה לעניין זה באריכות החלטתי [בתמ"ש \(משפחה כ"ס\) 3591/02](#) ש.צ. (הנתבע [בתמ"ש 3592/02](#)) נ' ח.צ. (התובעת [בתמ"ש 3592/02](#)), תק-מש 2007(4), 386, 390 (2007); וכן ראה [תמ"ש \(ת"א\) 27722/01](#) נ.ד.נ' נ.ד. תק-מש 2007(4) 40; [ע"מ \(חי'\) 316/05](#) פלוני נ' פלונית מיום 22.02.2007; [תמ"ש \(חיפה\) 18999-07-09](#) א.ה.נ' י.ה. ואח' מיום 30.11.11).

מתוך שכך, נקבע בשורה ארוכה של פסקי דין כי הנטל המוטל על בן זוג העותר לזכויות בדירת המגורים מכח שיתוף הינו נטל מופחת ([בע"מ 5939/04](#) פלוני נ' פלונית, פד"י נ"ט (1) 665, 669; [ע"א 1937/92](#) מ. קוטלר נ' חיה קוטלר, פד"י מ"ט (2) 233,241; [ע"א 8672/00](#) אבו רומי

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13
בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13
נ' אבו רומי, פ"ד נו(6) 175, 182 (2002); [בג"ץ 8214/07](#) פלונית נ. פלוני (לא פורסם
22.7.10) וכן ראה עניין הדרי הנ"ל).

וברוח זו כתבתי [בתמ"ש \(כפר-סבא\) 22190/09](#) - ט. מ. ואח' נ' א. מ. . תק-מש 2011(4), 104

"בעובדה שרק חלק ואולי אף חלק קטן מעלות בנית בית המגורים מומנה
מכספי מאמץ משותף לצדדים אין כדי לאיין את עצם האיזון בנכס זה בין
הצדדים וזאת במיוחד נוכח מעמדו של בית המגורים כנכס מרכזי
המשמש כ"גולת הכותרת" של נכסי התא המשפחתי"

ואף [בבע"מ 1398/11](#) אלמונית נ' אלמוני, המסכם את ההלכה בסוגית דירת מגורים
שנרשמה על שם אחד מבני הזוג אשר לגביהם חלות הוראות [חוק יחסי ממון](#), הובהר –

בית משפט זה קבע במספר הזדמנויות כי [סעיף 5\(א\) לחוק יחסי ממון](#)
אינו מונע יצירת שיתוף בנכס ספציפי מכוח הדין הכללי החל על
העניין... זאת ועוד, כאשר הנכס "החיצוני" הינו דירת המגורים,
הודגש אופייה וייחודה כ"נכס משפחתי מובהק, לעיתים הנכס
המשמעותי ביותר של בני הזוג ולעיתים אף היחיד", ולפיכך נקבע כי
מבחינת נטל ההוכחה "יש טעם להקל על בן הזוג הטוען לבעלות
משותפת בדירת המגורים כאשר זו רשומה רק על שם אחד מהם"
[השופט ט' שטרסברג-כהן בעניין אבו רומי בעמ' 183]... על בן
הזוג שמבקש שיוקנו לו מחצית הזכויות בדירת המגורים שרשומה על
שמו של בן הזוג האחר, מוטל להוכיח – מעבר לקיומם של חיי
נישואין משותפים, אף אם ממושכים – קיומו של "דבר מה נוסף"
שיעיד על כוונת שיתוף בנכס הספציפי. מעיון בפסיקה עולה כי
במרבית המקרים בהם קיבלו בתי המשפט את טענת השיתוף, הוכח
כי בוצעו השקעות כספיות בנכס מצידו של בן הזוג הטוען לשיתוף
והשקעות אלה היוו "דבר מה נוסף" המעיד על כוונת השיתוף"

30. נמצאו למדים כי לא יכול להיות עוררין לכך שבנדון יש לראות בדירה בד. א. כדירה
משותפת לצדדים. הדירה שימשה כדירת מגורים לצדדים משך שנים ארוכות ובה גידלו את
ילדיהם יחדיו, השקיעו וטיפחו אותה זה לצד זה ואף תרמו יחדיו בפן הכספי לצורך רכישתה
לרבות פרעון המשכנתא שרבעה על הדירה במהלך חיי נישואיהם. כל אלה ודאי שעולים לכדי
אותו "דבר מה נוסף" הנדרש בפסיקה לצורך הוכחת שיתוף בדירת מגורים יחידה של הצדדים.

הדירה בד. א. נמכרה ולפיכך אין התובענות שלפנינו דנות בחלוקתה בין הצדדים ואולם מעת
שמצאנו כי הזכויות בדירה זו היו משותפות לצדדים יש בדבר בכדי להשליך על טיבן של
הזכויות בדירה בנ..

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13

בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

31. הדירה בנ. נרכשה ביום 17.12.97 ונרשמה ע"ש אימו של הנתבע, אלא שבשנת 2000 אחר שהלכה אם הנתבע לבית עולמה והנתבע ירש דירה זו מאימו ע"פ צוואתה, הסכימו בני הזוג כי התובעת וילדיה יעברו לגור בדירה זו אשר הייתה מרווחת וחדשה יותר מהדירה בד. א. הדירה בד. א. הושכרה במשך כארבע שנים לאחר מעבר המשפחה למגורים בדירה בנ. ולאחרי כן נמכרה.

התובעת טוענת כי על אף שהדירה בנ. נרשמה ע"ש אימו של הנתבע, היא נרכשה למעשה מכספי הצדדים וכל עילת רישומה ע"ש האם היתה לצורך הברחתה ממנה. התובעת טוענת כי לאימו של הנתבע, שהייתה פנסיונרית אותה עת, לא היתה כל יכולת כלכלית לרכוש את הדירה החדשה והמרווחת וכי תמורתה שולמה ע"י הנתבע מכספים שנצברו במהלך חיי נישואיהם של הצדדים. התובעת אף מציגה לבית המשפט העברה כספית ע"ס 420,000 ₪, אשר היוו את תשלום המיקדמה בגין הדירה, מתוך חשבון העו"ש של הנתבע (נספח 35 לתצהירה והודאת הנתבע עצמו עמ' 55 ש' 24 לפר'), וכך אף תשלומים נוספים (הנתבע עצמו אישר ששילם את מלוא תמורת הדירה לקבלן – עמ' 55 ש' 7-8 לפר'). הנתבע אומנם טוען כי הוא היה אך ורק "צינור" להעברת כספים מהאם לקבלן, ואולם הנתבע לא הביא כל ראיה להעברות כספים מחשבון האם לחשבוננו, וחזקה על בעל דין שלא ימנע מבית המשפט ראיה אשר יכולה לשרתו וככל שנמנע מהבאת ראיה זו ישמש הדבר לחובתו (ע"א 50/89 קופלר נ' טלקאר ורבים אח').

יתר על כן, הנתבע לא היה עיקבי בטענותיו ואחר שטען כי הדירה נרכשה מכספי אימו שינה טעמו וטען כי הכספים באו לידי הן מאימו הן מאחיו והן מהגב' נ. (עמ' 78 ש' 19-22 לפר') אלא שהגב' נ. הכחישה כי הלוותה כספים לנתבע (ראה עדות הגב' נ. עמ' 100 ש' 23-29 לפר')...

32. בנדון ברי לי כי גירסת התובעת הינה הגירסה הנכונה. עסקינן בדירה שנרכשה ע"י הנתבע מתוך כספים שנצברו במהלך נישואי הצדדים, אלא שהנתבע בחר לרשום את הדירה על שם אימו על מנת למנוע מהתובעת את חלקה בדירה זו. כלפי התובעת הציג הנתבע מצג כאילו הדירה בנ. הינה חלק מרכושם המשותף ולפיכך ביקש את התובעת וילדיו לעבור ולהתגורר בדירה זו תחת הדירה בד. א. עצם העובדה שהנתבע מזמין את התובעת לעבור ולהתגורר בדירה בנ. ומנגד מוכר את הדירה בד. א. אשר שימשה למגוריה ואשר מצאנו כי שימשה כנכס משותף לצדדים – יש בה להעמיד ולהוות את אותו "דבר מה נוסף" הנדרש לצורך הוכחת

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13

בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

כוונת שיתוף בדירה אשר למעשה שימשה כדירת המגורים היחידה של התובעת ב- 13 השנים האחרונות.

נמצאנו למדים, איפוא, כי הצדדים שותפים בזכויות בדירה בנ..

33. אחר שבאנו למסקנתנו זו הרי שיש לדחות אף את תביעת הנתבע לסילוק ידה של התובעת מהדירה בנ. (תמ"ש 15169-04-13), שהרי לא זו בלבד שלצידה של התובעת עומד צו למדור ספציפי שניתן לה ע"י בית הדין הרבני הרי שקבענו מפורשות כי מחצית הזכויות בדירה שייכות לה.

כך גם אין מקום לקבל את תביעתו של הנתבע לקבלת דמי שימוש בגין השימוש אותה עושה התובעת בדירה שכן התובעת מעולם לא מנעה מהנתבע לעשות שימוש בדירה – היפוכם של דברים, היא מקפידה כל העת לקרוא לנתבע שישוב לדירה ויחדש ימיו בה כקדם כפי שנהג עובר למועד הקרע (וראה לענין זה – ע"א 1492/90 זרקא נ. פארס; בע"מ 9881/05 פלוני נ' פלונית). אם וככל שבחר הנתבע שלא לשוב לדירה ולחיי שלום בית כמצוות בית הדין הרבני אין לו להלין אלא על עצמו ומדוע שהתובעת תוסיף ותשלם לו תשלומים בגין מאיסתו בה ?

דרך איזון הכספים והזכויות הסוציאליות והפנסיוניות שנצברו ע"י הצדדים

34. לצורך הערכת צְכָר הזכויות והחובות של הצדדים לבד מנכסי דלא נידי והמטלטלין השייכים להם, מיניתי את רוה"ח חנן פרישקולניק על מנת שיתן חוות דעתו בסוגיה. חוות הדעת מתייחסת לשני מועדי קרע אפשריים - האחד בחודש יולי 1994, כטענת הנתבע, והאחר בחודש מאי 2011, כטענת התובעת. כאמור קבענו לעיל כי מועד הקרע הקובע לצורך איזון המשאבים בנדון הינו בחודש מאי 2011. מכל מקום, כעולה מחוות הדעת הרי שאם ביולי 1994, מועד הקרע הנטען ע"י הנתבע, הסתכמו נכסי התובעת בשיעור של 27,711 ₪ ואילו נכסי הנתבע בשיעור של 31,274 ₪, הרי שבמאי 2011 הגיע שיעור נכסיה של התובעת ל 497,317 ₪ ואילו שיעורי נכסי הנתבע ל 5,767,459 ₪!

ויותר מכך, נראה כי אין מחלוקת בין הצדדים כי סך נוסף של 665,632 ₪ אשר שולמו ע"י הנתבע לצורך רכישת דירה נוספת, הדירה בב. (ואשר בעניינה נרחיב בהמשך הדברים), ואשר מקורו מתוך כספים שנצברו במהלך חיי הנישואים של הצדדים, לא נכללו במסגרת תחשיבו של המומחה (ראה סע' 6.2.6 לחוות הדעת בהתייחס ל 4 התשלומים הראשונים שבוצעו קודם למועד הקרע) ולפיכך יש לצרפם כסך נוסף הראוי לאיזון במועד הקרע.

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13

בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

35. התובעת מוסיפה וטוענת כי סך נוסף של 685,643 ₪ אשר שולם ע"י הנתבע בגין הדירה בב. לאחר מועד הקרע, מקורו בכספים אשר נצברו ע"י הנתבע במהלך חיי נישואיהם עובר למועד הקרע ולפיכך אף סך זה הינו משותף, ואולם לענין זה לא עמדה התובעת בנטל הראיה המוטל עליה. הנתבע טען כי עסקינן בכספי הלוואה שנטל מחב' פסגות ועניין זה אף קיבל גיבוי במסמכים שנמסרו למומחה מבלי שהתובעת עמדה בנטל לסותרו (וראה לעניין זה אף עדות המומחה החשבונאי עמ' 82 שורה 26 לפר' ואילך).

כך גם, על אף טענותיהם ההדדיות לעניין זה, אף אחד מהצדדים לא הצליח לעמוד בנטל הראיה הנדרש על מנת להוכיח הברחות כספים מצד משניהו (וראה לעניין זה, כדוגמה, הבהרות המומחה החשבונאי באשר לכספים שהועברו לבנק אינווסטק ואשר בגינן נגרמו לנתבע הפסדי הון ניכרים, עמ' 86 לפר' מיום 28.10.13, והבהרותיו בקשר להעברות כספים שונות של הנתבע עמ' 82-84 לפר').

בדומה אין לקבל את טענות התובעת באשר להלוואות שונות שנטלה ואשר לטענתה לא קיבלו ביטויין בחוות הדעת, וזאת אחר שהמומחה הבהיר, חוזר והבהר, כי מלוא הזכויות והחובות לרבות כל ההלוואות שנותרו לפירעון חושבו על ידו נכון למועד הקרע. המומחה הבהיר כי התובעת אומנם נקטה בדרך של "גלגול הלוואות", רוצה לומר - פירעון הלוואה אחת ונטילת אחרת תחתיה - ואולם חוות דעתו משקפת במדויק את מצב ההלוואות והפרעונות נכון למועד הקרע (ראה עדות המומחה עמ' 91-89 לפר' מיום 28.10.13). שוכנעתי כי בעניין זה אכן חוות דעתו של המומחה מדויקת ומשקפת את המצב הכספי של התובעת נכון למועד הקרע לאשורו.

36. זאת ועוד, אינני מקבל את טענת התובעת כי יש להוסיף על הסך המפורט בחוות הדעת החשבונאית סך נוסף של 200,000 ₪ אשר הנתבע הודה בחקירתו לפני הרשמת כי הם מצויים בכספת. ראשית הנתבע, בעת עדותו לפני הרשמת, התייחס לכספים שהיו בכספת בשנת 2005 ולא במועד הקרע, לבד מכך עסקינן בכספת אותה קיבל בירושה אימו המנוחה ואשר היו בה, כך לטענתו, תכשיטים וכספים. ואם כן עסקינן, לכאורה בכספים אשר אין לחלוק בהם במסגרת איזון המשאבים שכן הינם כספי ירושה.

37. סוף דבר, נמצאנו למדים כי אם בשנת 1994 צָבַר הזכויות הכספיות של הצדדים היה כמעט זהה, הרי שבמועד הקרע במאי 2011 עלה צָבַר הזכויות הכספיות והסוציאליות של

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13
בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13
הנתבע על זה של הנתבעת בסך של 5,935,774 ₪ (= 497,311 ₪ - 665,632 ₪ + 5,767,459 ₪). אם כי ראוי להעיר כי חלק מהכספים הנזכרים עדיין אינם ניתנים למימוש בהיותם כספי פנסיה.

38. בסיומו של פרק זה ראוי להוסיף עניין נוסף. בבית הדין לעבודה עומדות שתי תביעות בעניינו של הנתבע. באחת הוא נתבע ע"י מעבידתו להחזר כספים שקיבל במסגרת עבודתו ובאחרת הוא תובע תביעת פיצויי עבודה ממעבידתו. בשתי תובענות אלו טרם ניתן פסק דין. ברי כי מיתווה איזון המשאבים אותו נקבע בעניינם של בני הזוג לגבי הכספים שנצברו על ידם יחול אף בעניין כספים שיפסקו כנגד או לטובת הנתבע, ככל שיפסקו בתובענות הנזכרות. כעת נבחן מהי דרך האיזון הראויה של סך הכספים והזכויות הכספיות בנסיבות הענין.

באילו מצבים ניתן לבצע איזון משאבים שאינו שוויוני בין הצדדים – ההיבט המשפטי

39. סעיף 8 לחוק יחסי ממון בין זוג, תשל"ג – 1973 (להלן: החוק) קובע, בין השאר, כי:

"ראה בית המשפט... נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת, רשאי הוא, ... לעשות אחת או יותר מאלה במסגרת איזון המשאבים:

(1) לקבוע נכסים נוספים על המפורטים בסעיף 5 ששווים לא יאוזן בין הצדדים.

(2) לקבוע שאיזון הנכסים, כולם או מקצתם, לא יהיה מחצה על מחצה, אלא לפי יחס אחר שיקבע, בהתחשב, בין השאר, בנכסים עתידיים, לרבות בכושר ההשתכרות של כל אחד מבני הזוג".

40. פר' רוזן צבי ז"ל, בספרו "יחסי ממון בין בני זוג", דן בשאלת אופן יישומו של סעיף 8 לחוק, וכך הוא אומר -

"יש לאבחן נסיבות כאלה ממקרים אחרים של התנהגות בני הזוג הנוגעת למילוי חובותיהם במסגרת הנישואין ובמיוחד מילוי חובותיהם הכלכליות. האחרונים חייבים, לדעתנו, לשמש אמת מידה להפעלת שיקול הדעת של בית המשפט וכבר העלינו אפשרות זו במקרה של פער משמעותי בין מאמצי בני הזוג למען המשפחה... התנהגותם של בני הזוג, ובעיקר זו הנוגעת למילוי חובותיהם הכלכליים, עשויה לשמש לסיבה מיוחדת הבאה בגדרו של סעיף 8 לחוק ומאפשרת את הפעלת הסמכויות המיוחדות לשיקול דעתו של בית המשפט" (עמ' 354-357).

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13

בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

41. ואכן בצד האמירה כי החריגה מחלוקה מחצה על מחצה תעשה אך ורק במקרים נדירים בהן תחושת הצדק מלמדת באופן ברור כי דרך החלוקה הרגילה יהא בה לקפח מי מהצדדים בג"ץ 4178/04 פלונית נ' בית הדין הרבני לערעורים ואח' (ניתן ביום 13.12.06); בע"מ 638/04 ח.ד. נ' ר.ד. (ניתן ע"י כב' השופט דרורי ביום 23.1.05); ע"מ 824/05 פלונית נ' פלוני (ניתן ביום 19.3.06); תמ"ש (ירושלים) 1550/09 ע.נ. נ' א.נ. (ניתן ביום 21.12.11); ע"מ (חיפה) 614/07 פלונית נ' פלוני (ניתן ביום 16.4.08) ועוד, חיוו בתי המשפט עמדתם באשר לנסיבות המצדיקות חריגה מאותו איזון חציוני. בין השאר נקבע כי פרמטרים כמו פערים ניכרים באפשרויות הכלכליות העתידיות של הצדדים, פערים משמעותיים בהשתתפותו של כל צד בהשגת הרכוש המשפחתי, "בזבוז והוללות" שנעשו ברכוש ע"י מי מהצדדים אפשר שיהא בהם להביא לשינוי בדרך חישוב האיזון (תמ"ש 436/98 ו.כ. ואח' נ' ג.כ. (ניתן ביום 29.9.02) כך גם אלימות מתמשכת כנגד אחד מבני הזוג או הוכחה ממשית בדבר הברחת רכוש (תמ"ש 26473/97 פלוני נ' אלמונית (ניתן ביום 15.6.04); ע"מ 577/04 מיום 11.11.04).

בע"מ 363/06 פלונית נ' אלמוני (ניתן ביום 8.2.07 ע"י בית המשפט המחוזי בחיפה) שבו נדונה חזקת השיתוף ואולם נקבע בו כי כך הדין אף לפי סעיף 8 לחוק יחסי ממון, אמר ביהמ"ש כי:

"מקום בו החלה מיכנית של חזקת השיתוף על נכס פלוני מביאה לתוצאה בלתי הוגנת ובלתי שוויונית... נשמט הבסיס הנורמטיבי לתחולה של החזקה. גם על פי הרציונאל ההסכמי, אין מקום להחלת חזקת השיתוף על הפנסיה של האישה לטובת הבעל, כאשר על פי ניתוח כלכלי, בן זוג "סביר" לא היה מוכן בנסיבות דכאן להחיל את השיתוף על זכויות הפנסיה".

ובתמ"ש 20964/02 פלונית נ' אלמוני (ניתן ביום 28.12.09 ע"י כב' השופט גרינברגר) נאמר

בין השאר –

"...החוק כולו מבוסס על ההנחה של "המאמץ המשותף", קרי, שמגיע לכל בן זוג מחצית מן הרכוש הכולל של המשפחה מאחר שכל בן זוג תורם את חלקו ואמור לעמוד בציפיות הכלכליות הנוצרות מעצם הנישואין, שכל אחד, כשותף מלא, יתרום לפי יכולתו לקידום המשפחה בכל התחומים ובמיוחד בתחום הכלכלי, בין אם ישירות, בהכנסות שמרוויח מעבודתו, ובין אם בעקיפין, ביצירת סביבה תומכת בבית, בטיפול ובטיפוח, בטיפול בילדים וכדומה. שונה המצב כשבן זוג אחד אינו תורם לתא המשפחתי ואינו עומד בציפיות האמורות, תוך שמאמץ לעצמו גישה של התנערות מאחריותו לתרום ממאמציו לכלכלת המשפחה... במקרה כזה,

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13
בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

הרציו שעליו בנוי החוק אינו מתקיים, ומסיבה זו העניק המחוקק לבית המשפט את הסמכות לסטות מחלוקה שוויונית".

באותו מקרה קבע בית המשפט, כי מאחר שהבעל לא עבד במשך תקופה משמעותית ואף לא תרם לניהול הבית, הרי שאיזון המשאבים בנכסי הצדדים יעשה כך שהאישה אשר השקיעה את מירב המאמצים בכלכלת הבית תקבל 75% מהנכסים והאיש רק 25%. זאת עקב "העדר מעש משמעותי" מצד בן הזוג (ולעניין זה ראה גם [תמ"ש 18044-02-09](#) ע.י. נ' פ.י. (ניתן ביום 27.1.11 ע"י כב' השופט ניצן סילמן); [תמ"ש 28810-12-09](#) ש.א. נ' מ.א. (ניתן ביום 27.3.12 ע"י כב' השופט אסף זגורי); [תמ"ש 12950/03](#) ד.מ. נ' ר' מ' (ניתן ביום 2.1.08 ע"י כב' השופט פיליפ מרכוס); [תמ"ש 11849-07-10](#) ט.א. נ' מ.א. (ניתן ביום 6.4.11 ע"י כב' הש' דניאל טפרברג); [תמ"ש 1066/06](#) נ.ש. נ' ש.ל. (ניתן ביום 30.5.11 ע"י כב' הש' גאולה לויין).

42. בנדון דידן לא זו בלבד שתרומת הנתבע לצבירה הכספית והרכושית של הצדדים עלתה בשיעור ניכר על זו של התובעת, הרי שהשיתופיות שבניהם לא הייתה שיתופיות רגילה הנוגת בין בני זוג. עסקינן בנתבע אשר אין חולק כי בעשרים שנות נישואיהם האחרונות של הצדדים היה נוכח – נפקד בבית הצדדים תוך שהוא חולק ממירצו ומהונו אף עם אחרות, הדבר לא נעשה בהסתר ובהחבא אלא בגלוי ובמודגש, כדרך חיים. הנתבע הבהיר לתובעת כי הוא רוצה ורואה את חייו כחיים עם אחרות ולמעשה אינו מעוניין בה כלל כבת זוג וכי הוא חפץ להיפרד מעליה, התובעת, מאידך, ביקשה להוסיף ולשמר את נישואיהם על אף ההתנהלות החריגה של הנתבע ובכך קיבלה עליה בדיעבד מתכונת זו של חיי נישואין, על כל חריגותיה, משך שנים רבות. כפי שהבהרנו לעיל לא התנתק הנתבע ממשפחתו באופן מוחלט, הוא דאג לכלכלת הבית, לריווחתו ולצרכי כל בני המשפחה ואולם לא היו אלו חיי שותפות רגילים של בן זוג החי עם משנהו בזוגיות ברורה תחת קורת גג אחת, אלא בשותפות אותה חלקה התובעת אף עם אותן אחרות עליהן הצהיר הנתבע בפניה ככאלו שעמן הוא חי ואותן הוא אוהב.

אני סבור כי נסיבות אלו חורגות באופן ניכר מתבנית חיי השיתוף אותה ראה המחוקק לנגד עיניו עת חקק את הוראות [חוק יחסי ממון](#). לא שיתופיות מלאה, ברורה וסדורה המאפיינת על הדרך הכלל זוגות נשואים, הייתה בין הצדדים דנן, כי אם – **שיתופיות מוחלשת**, שיתוף בו ברור לצדדים, שניהם גם יחד, כי אין הם מעוניינים, מתכוונים ורוצים לשותף איש את משניהו באופן מלא בכלל נכסיהם, ולמעשה כל אחד מהם מנהל את ענייני הכלכליים באופן שאינו חשוף וגלוי למשניהו – הנתבע מחלק את כספו ונכסיו אף לנשים אחרות תוך קיום חיים זוגיים

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13

בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

מלאים עימן בגלוי ובידיעת התובעת, ואילו התובעת המתעקשת, על אף דרכו זו, על שימור וקיום חיי הנישואין עימו, צוברת לעצמה את צבירותיה הכספיות לצרכיה וענייניה. ומה בכל זאת קושר הצדדים בפן הכלכלי ומביא לשיתוף כזה או אחר בניהם? דומה כי זו העובדה ששניהם מוציאים מכספם ומעמלם גם ובעיקר לצרכי אותו תא משפחתי - משפחתם המשותפת. אני סבור שאותה שיתופיות מוחלשת העולה מאורח החיים אותו סיגלו לעצמם הצדדים משך שנים רבות, מצדיקה חלוקה לא שיוויונית של כלל הכספים והזכויות סוציאליות והפנסיוניות שנצברו על ידם, באופן שהנתבע, אשר צבר כספים וזכויות באופן ניכר יותר מאשר התובעת, יקבל 70% מהכספים והזכויות הכספיות הסוציאליות והפנסיוניות ואילו התובעת תקבל 30% מהם.

43. ואולם בכך לא די – אין להתעלם מהעובדה שהנתבע מעוניין להתגרש מהתובעת וכי זו מסרבת לקבל גיטו, זאת ועוד - ע"פ פסיקת בית הדין הרבני מחוייב הנתבע לשאת במזונות התובעת בסך של 4000 ₪ לחודש. אני סבור כי כעת אחר שנקבעה החלוקה הרכושית בין הצדדים יהיה בסירובה של התובעת לקבל גיטה, ולו על מנת להוסיף ולזכות במזונות ובהטבות כלכליות אחרות, משום התנהגות החורגת מתום הלב, ואיזון המשאבים וחלוקתם בפועל בשלב זה יהיה בלתי הוגן בעליל. לפיכך הריני מורה כי איזון המשאבים ידחה עד לאחר ביצוע הגט וזאת מכח סמכותי ע"פ הוראות סע' 5א (ג) ו- (ד) לחוק יחסי ממון, וכי הכספים והזכויות הנזכרים לא יצברו כל הפרשי הצמדה למדד ו/או ריבית עד למועד סידור הגט (וראה לעניין זה דברי כב' הש' י. עמית בע"מ (חיפה) 740/08 פלוני נ. פלונית).

44. ולבסוף נעיר, הנתבע טען בסיכומיו טענות שונות הנוגעות לנזקים שנגרמו לו בשל העיקולים שהטילה התובעת על זכויותיו הכספיות. אין מקום לברר טענותיו אלו של הנתבע במסגרת התובענות שלפני ועל הנתבע להגיש תובענה נזיקית מתאימה ככל שרצונו בכך, וזאת מבלי להביע כל עמדה באשר לתובענה גופה.

הדירה בב.

45. התובעת הוסיפה וטענה כי יש לה חלק אף בזכויות בדירה בב. אותה רכש הנתבע כאשר חלק מתשלומי תמורת הדירה שולמו קודם למועד הקרע וחלק לאחריו. נקדים ונאמר כי התשלומים אשר שולמו בגין הדירה בב. קודם למועד הקרע אכן מקורם בכספים שנצברו במהלך חייהם המשותפים של הצדדים ומכיוון שהם לא הובאו בתחשיב המומחה החשבונאי הוספנו אותם בתחשיבנו לעיל בפרק הדין בחלוקת הכספים, והתובעת זכאית לקבל את חלקה

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13

בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

בהם לפי קביעתנו שם. מאידך התובעת לא סתרה את טענת הנתבע לפיה יתרת התשלומים בגין הדירה אשר שולמו לאחר מועד הקרע שולמו באמצעות הלוואה כספית שנלקחה על ידו מחברת פסגות. הנתבע הביא ראיה כי אכן נלקחה על ידו הלוואה מחברת פסגות בסך הקרוב לסך אותו נדרש להשלים לצורך רכישת הדירה בב. והדעת נותנת כי לעניין זה שימשו כספי הלוואה. גם אם נניח כי מקור הכספים הוא אחר הרי שלא הוכח ע"י התובעת כי לא עסקינן בכספים אשר הובאו בתחשיב המומחה החשבונאי ככספים שנצברו קודם למועד הקרע ואשר אוזנו במסגרת חוות הדעת.

מכלל האמור אני דוחה טענות התובעת לעניין זכויות המגיעות לה בדירה בב..

46. סוף דבר

- א. התובעת זכאית למחצית הזכויות הרשומות ע"ש הנתבע בדירה בנ.. מאידך, אין לתובעת כל זכות בדירה בב..
- ב. את הזכויות הכספיות, הסוציאליות והפנסיוניות בין הצדדים יש לחלק באופן ש 30% מזכויות אלו יהיו לתובעת ו – 70% יהיו לנתבע. ככל שמדובר בזכויות אשר טרם בה מועד מימושן הרי שהחלוקה הנזכרת תעשה במועד פירעונן של זכויות אלו.
- ג. איזון המשאבים ידחה עד למועד סידור הגט כאשר לכספי האיזון לא יווספו הפרשי הצמדה וריבית ממועד האיזון ועד למועד סידור הגט בפועל.
- ד. ככל שידרש התובע להחזיר כספים למעבידתו ו/או ככל שיקבל פיצויים ממעבידתו, ע"פ התביעות שהוגשו בבית הדין לעבודה ואשר טרם ניתן פסק דין בענינם, ישתתפו הצדדים בהחזר או בכספים שיתקבלו בחלוקה הנזכרת בסע' ב'.
- ה. מכח סמכותי ע"פ סע' 7 לחוק בית לענייני משפחה התשנ"ה - 1995 הריני מורה כי ביצוע הליך איזון המשאבים יעשה באמצעות לשכת ההוצל"פ וזאת ככל שהצדדים לא יגיעו להסכמות בניהם באשר לביצועו. ככל שידרש מינוי כונס נכסים לצורך ביצוע האיזון ימונה הכונס באמצעות לשכת ההוצל"פ.

בתי המשפט

בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה תמ"ש 38559-05-11, תמ"ש 38965-05-13

בפני כב' הש' צבי ויצמן תמ"ש 13740-08-13, תמ"ש 15169-04-13

ו. בנסיבות הענין ומאחר וקיבלתי אך ורק חלק מטענות כל אחד מהצדדים אינני מוצא מקום לעשות צו להוצאות.

ז. תואיל המזכירות לסגור התובענות שבנדון .

ח. ניתן לפרסום ללא פרטי הצדדים.

ניתן היום 1.12.13 (כ"ח כסלו, תשע"ד) בלשכתי.

צבי ויצמן

צבי ויצמן, שופט